

**การพัฒนาแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**
**The Development of Sufficiency School Management Model
Under The Secondary Educational Service Area Office 27**

ARTICLE INFO*Article history:***Received** 16 September 2020**Revised** 20 December 2020**Accepted** 7 January 2021**Available Online** 20 January 2021กำพล แสนบุญเรือง^{1,*}, จำเนียร พลหาญ²และ กฤษกนก ดวงชาทม³Kampon Saenbunruang^{1,*}, Jumniem Phoihaen²and Kritkanok Duangchatom³**ABSTRACT**

The purposes of this research were; 1) To study the main components and indicators of sufficiency school management; 2) The model development; 3) The creation of the user manual. The research consisted of 3 phases as Phase 1: There have five experts for interviewed by purposive sampling selected to consult and evaluate with the blueprint on purpose 1; Phase 2: The model development through connoisseurship on seven experts; Phase 3: To create the user manual through connoisseurship on five experts. The statistics used were mean, standard deviation, and content analysis for qualitative data descriptive presentation.

The research revealed that: 1) The sufficiency school management consisted of 4 main components, 31 indicators; 2) The model consisted of rationale, objective, composition, indicators, supervision, monitoring, and evaluation with an integrated philosophy of sufficiency economy; 3) The results of the evaluation of the user manual of sufficiency school management model overall at the highest level.

KEYWORDS: MANAGEMENT MODEL / SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 27 /
SUFFICIENCY SCHOOL MANAGEMENT

¹ หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Ph.D. (Educational Management Program), Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Assistant Professor, Educational Management Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

³ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประเทศไทย
Associate Professor, Educational Management Program, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; **E-mail address:** kamponsean02@gmail.com

doi: 10.14456/joe.2020.92

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง และ 3) สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผ่านสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และระยะที่ 3 เพื่อสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผ่านสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพนำเสนอเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ 31 ตัวชี้วัด 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ องค์ประกอบและตัวชี้วัด การนิเทศติดตามและการประเมินผลโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ และ 3) ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง โดยผู้ทรงคุณวุฒิให้ผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา / ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน / ความพึงพอใจ

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานให้ปวงชนชาวไทย นับตั้งแต่ปี 2517 นั้นเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติ ในการสร้าง ความสำเร็จ ในการดำเนินชีวิต การทำงาน การแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมปัจจุบันได้เป็นอย่างดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานในทุกเรื่องและทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยปลายทางของความสำเร็้นั้นคือ ชีวิตที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุข และอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขบนความพอดี และสมดุลกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลังจากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ 2540 ประเทศไทยได้รับบทเรียนที่มีผลมาจากการพัฒนาที่ไม่สมดุลและขาดเสถียรภาพ ขาดความใส่ใจในการพัฒนาคนในทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนสภาวะวิกฤตส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้างและจากบทเรียนในครั้งนั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้นำแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตลอดมาจนถึงปัจจุบัน (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และ ปิยานุช พิบูลสรารุณ, 2552) และที่สำคัญที่สุดคือปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางวิสัยทัศน์ประเทศไทยตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

จากผลการดำเนินการจัดการมัธยมศึกษาตามประกาศทิศทางการพัฒนาคุณภาพการมัธยมศึกษา ยุคใหม่ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคูณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพครูยุคใหม่ พัฒนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการใหม่ให้สังคมได้รับรู้ อย่างชัดเจน ในระยะที่ผ่านมาแม้ว่าจะมีโรงเรียนจำนวนมากสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นักเรียน

มีศักยภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป แต่เมื่อศึกษาและพิจารณาคุณภาพในภาพรวมพบว่า ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมายการดำเนินการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีผลการดำเนินการต่ำกว่าเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประกาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยแต่ละรายวิชาและค่าเฉลี่ยรวมทุกรายวิชาในแต่ละระดับของประเทศต่ำกว่าร้อยละ 50 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สิ่งที่น่าเป็นห่วงที่สุดก็คือได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านค่านิยมและศีลธรรมที่เสื่อมลง เช่น อาชญากรรม ยาเสพติด การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรซึ่งปัญหาเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทั้งสิ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถ้าเราสามารถที่จะทำให้คนได้เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ซึมซับได้ศรัทธาและมีการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน่าจะมีผลในการแก้ปัญหาที่มากที่สุด (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2556) ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายวิธี เพื่อยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงและเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นให้มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พื้นที่บริการ 20 อำเภอ มีโรงเรียนในสังกัดรวม 60 โรงเรียน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 3,152 คน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 48,519 คน โรงเรียนในสังกัดได้จัดและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและภายใต้การประกาศใช้วาระแห่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 โดยมีเป้าหมาย 3 ประการ คือ 1) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ 5 2) พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีความพร้อมในการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และ 3) โรงเรียนในสังกัดพัฒนาสู่มาตรฐานสากล (World-Class Standard School) เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้เทียบเคียงมาตรฐานสากลอันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพ สามารถรองรับการพัฒนาประเทศและสามารถแข่งขันในระดับนานาชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผ่านการประเมินและได้รับการรับรองให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงรวมทั้งสิ้น 60 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 และโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้มีนักเรียนกลุ่มหนึ่งมีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันชนะเลิศระดับประเทศและระดับนานาชาติ แต่เมื่อศึกษาและพิจารณาคุณภาพโดยรวม พบว่า ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการดำเนินการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในสังกัด มีผลการดำเนินการต่ำกว่าเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในประกาศโดยมีผลทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ค่าเฉลี่ยรวมทุกรายวิชาซึ่งมีค่าเฉลี่ยระดับคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน พบว่า จากการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้มีนักเรียนจำนวนหนึ่งมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนทางค่านิยมและศีลธรรมที่เสื่อมลง ก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรม ยาเสพติด การพนันในรูปแบบต่าง ๆ และการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และโรงเรียนในสังกัดมีความตระหนักและให้ความสำคัญในปัญหาดังกล่าว จึงได้ร่วมประชุมระดมความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภาครัฐและเอกชน จัดทำแผนงาน

โครงการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27, 2562)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ในการบริหารสถานศึกษา ตามขอบข่ายภาระงาน 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานบริหารทั่วไปโดยบูรณาการหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีการสร้างภูมิคุ้มกันที่เติบโตจนไขว่คว้าความรู้คู่คุณธรรมสู่การดำเนินการโดยมีตัวชี้วัดและเป้าหมายที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. ขอบเขตด้านขั้นตอนการวิจัย ศึกษาวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ รายงานวิจัย บทความ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง โดยยกร่างองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัด นำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วสังเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.60–1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.44–0.75 และค่าความเชื่อมั่น 0.95
4. สถานที่ในการวิจัย หน่วยงานที่ผู้ทรงคุณวุฒิสังกัด
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ใช้เวลาระหว่างวันที่ 1–31 พฤษภาคม 2562 รวม 1 เดือน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. ขอบเขตด้านขั้นตอนการวิจัย นำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงโดยจัดสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย จำนวน 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ (Scholars) และนักปฏิบัติการ (Practitioners) ซึ่งมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.42-0.74 และค่าความเชื่อมั่น 0.93

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น ได้แก่ องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบและความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

5. ระยะเวลาที่ใช้เวลาในการวิจัย 3 เดือน (1 กรกฎาคม 2562 – 30 กันยายน 2562)

6. สถานที่ทำการวิจัย ห้องประชุมพนม-วรินทร์ ศรีแสนปาง โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1. ขอบเขตด้านขั้นตอนการวิจัย นำผลการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ มาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและยืนยันคู่มือ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัย จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ (Scholars) และนักปฏิบัติการ (Practitioners) ซึ่งมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงซึ่งไม่ใช่ผู้ทรงคุณวุฒิในระยะที่ 2

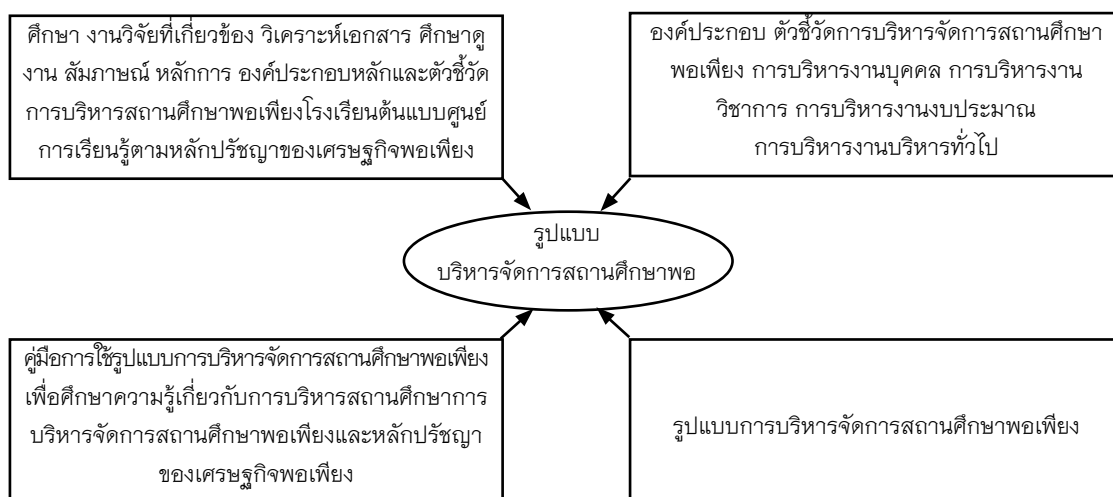
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง และแบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก 0.39-0.72 และค่าความเชื่อมั่น 0.96

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรต้น ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

5. ระยะเวลาที่ใช้เวลาในการวิจัย 1 เดือน (1-30 กันยายน 2562)

6. สถานที่ทำการวิจัย ห้องประชุมพนม-วรินทร์ ศรีแสนปาง โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

จากการศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และยืนยันองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารงานบุคคลมีตัวชี้วัดประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1 งานวางแผนอัตรา กำลังและกำหนดตำแหน่ง ตัวชี้วัด 2 งานพัฒนาบุคลากร ตัวชี้วัด 3 งานสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร ตัวชี้วัด 4 งานวินัยและการรักษาวินัย ตัวชี้วัด 5 งานการออกจากราชการ

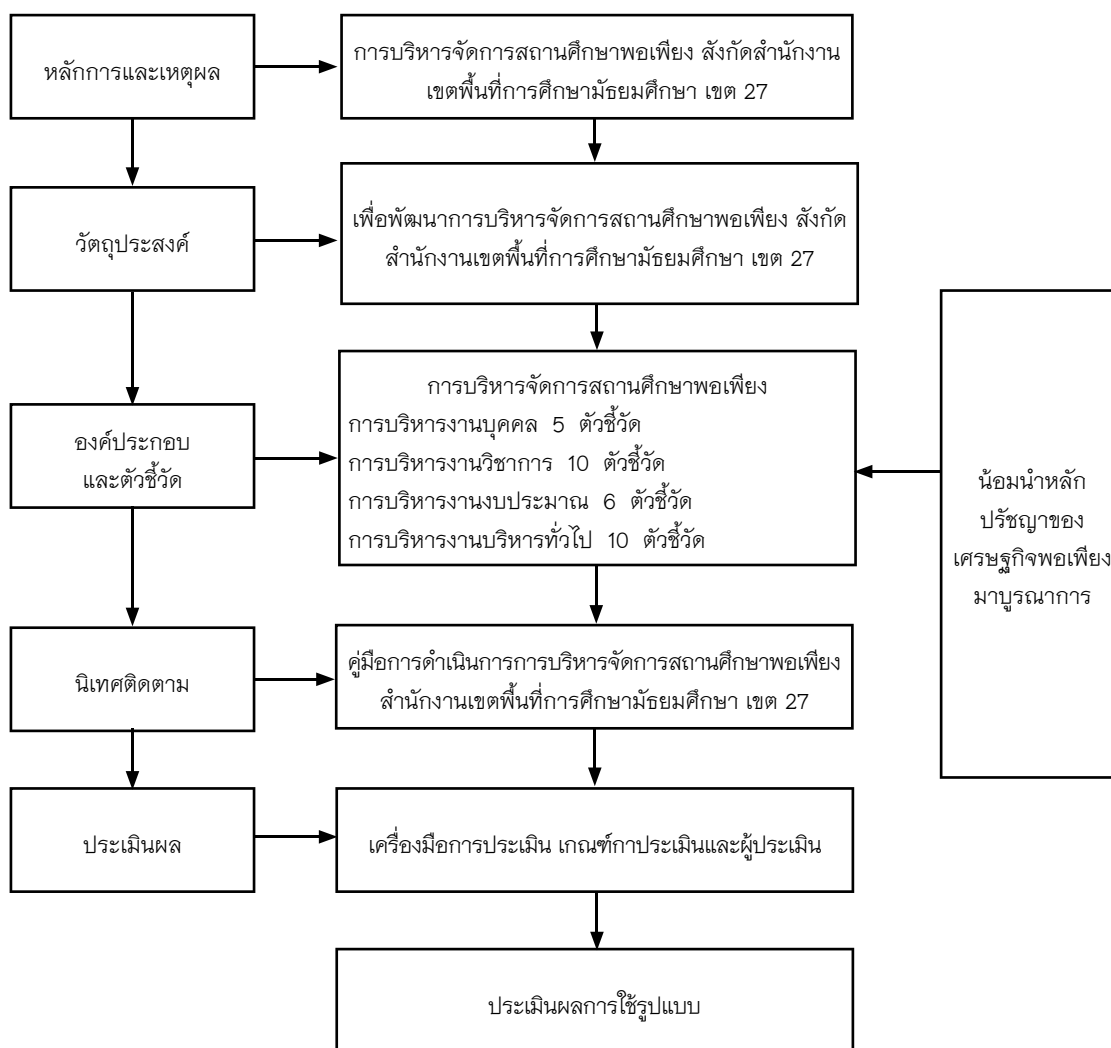
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการมีตัวชี้วัดประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1 งานพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ตัวชี้วัด 2 งานพัฒนาการเรียนการสอน ตัวชี้วัด 3 งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ตัวชี้วัด 4 งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัด 5 งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษา ตัวชี้วัด 6 งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตัวชี้วัด 7 งานนิเทศภายใน ตัวชี้วัด 8 งานแนะแนวการศึกษา ตัวชี้วัด 9 งานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตัวชี้วัด 10 งานส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณมีตัวชี้วัดประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1 งานจัดทำ เสนอขอและจัดสรรงบประมาณ ตัวชี้วัด 2 งานตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน งบประมาณ ตัวชี้วัด 3 งานระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตัวชี้วัด 4 งานบริหารการเงิน ตัวชี้วัด 5 งานบริหารบัญชี ตัวชี้วัด 6 งานการบริหารพัสดุและสินทรัพย์

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป มีตัวชี้วัดประกอบด้วย ตัวชี้วัด 1 งานดำเนินงาน ธุรการ ตัวชี้วัด 2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวชี้วัด 3 งานพัฒนาระบบและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ ตัวชี้วัด 4 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ตัวชี้วัด 5 งานดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ตัวชี้วัด 6 งานจัดทำสำมะโนผู้เรียนและการรับนักเรียน ตัวชี้วัด 7 งานกิจการนักเรียน ตัวชี้วัด 8 งานประชาสัมพันธ์ ตัวชี้วัด 9 งานจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน ตัวชี้วัด 10 งานบริการสาธารณะ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 แสดงผลดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ผู้วิจัยได้สรุปผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ องค์ประกอบและตัวชี้วัด การนิเทศติดตามและการประเมินผล มีรายละเอียดดังนี้

1. หลักการและเหตุผล คือ การบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการและประยุกต์ใช้

2. วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. องค์ประกอบและตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารงานบุคคลมีตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) งานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) งานพัฒนาบุคลากร 3) งานสร้างขวัญกำลังใจบุคลากร 4) งานวินัยและการรักษาวินัย และ 5) งานการออกจากราชการโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการ มีตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) งานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) งานพัฒนาการเรียนการสอน 3) งานวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) งานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) งานนิเทศภายใน 8) งานแนะแนวการศึกษา 9) งานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ 10) งานส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) งานจัดทำเสนอขอและจัดสรรงบประมาณ 2) งานตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานงบประมาณ 3) งานระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 4) งานบริหารการเงิน 5) งานบริหารบัญชี และ 6) งานการบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีตัวชี้วัดประกอบด้วย 1) งานดำเนินการธุรการ 2) งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ 4) งานเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) งานดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 6) งานจัดทำสำมะโนผู้เรียนและการรับนักเรียน 7) งานกิจการนักเรียน 8) งานประชาสัมพันธ์ 9) งานจัดระบบการควบคุมในหน่วยงานและ 10) งานบริการสาธารณะโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ

4. การนิเทศติดตาม โดยใช้คู่มือการดำเนินการจัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

5. การประเมินผล ประกอบด้วย เครื่องมือการประเมิน เกณฑ์การประเมินและผู้ประเมิน พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด

ระยะที่ 3 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ผู้วิจัยดำเนินการในระยะที่ 3 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ขั้นตอนที่ 1 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนที่ 1 สร้างคู่มือการใช้รูปแบบโดยศึกษาและวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย บทความและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของคู่มือ วิธีการสร้างคู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงและยกย่องคู่มือการบริหารสถานศึกษาพอเพียง โดยคู่มือมีองค์ประกอบดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) นิยามศัพท์เฉพาะ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) การบริหารสถานศึกษา 2) ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงรูปแบบ 3) ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง 4) องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับครู และ 6) การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ประกอบด้วย 1) การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) การประเมิน

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง 4) องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง 5) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดสัมมนาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseur ship) และการสอบถามเพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ในวันที่ 18 กันยายน 2562 ณ ห้องประชุมพนม – วรินทร์ ศรีแสนปาง โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วม จำนวน 5 ท่าน

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามตามขั้นตอนที่ 1 ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิก่อน 7 วันที่จะร่วมสัมมนาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseur ship) เพื่อประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ด้านเนื้อหา ภาษา ประโยชน์ที่นำไปใช้และรูปเล่ม โดยส่งคืนก่อนการสัมมนาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงด้านบทนำ ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านประโยชน์ที่นำไปใช้และด้านรูปเล่มของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
1. บทนำ			
1.1 หลักการและเหตุผล	4.80	0.45	มากที่สุด
1.2 วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 นิยามศัพท์เฉพาะ	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 การบริหารสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.3 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.4 องค์ประกอบหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.5 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงระดับครู	4.80	0.45	มากที่สุด
2.6 การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.7 การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด
2.8 แนวทางการพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด
2.9 การประเมินด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.10 องค์ประกอบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.11 รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
2.12 เนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการใช้รูปแบบชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด
2.13 เนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือการใช้รูปแบบครอบคลุม	4.80	0.45	มากที่สุด
2.14 จัดเรียงลำดับเนื้อหาในคู่มือการใช้รูปแบบเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด

ตารางที่ 1 ผลประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงด้านบพท ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านประโยชน์ที่นำไปใช้และด้านรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{x}$	S.D.	
3. ด้านภาษา			
3.1 ภาษาที่ใช้สื่อความหมายเข้าใจง่าย	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2 ใช้ภาษาถูกต้อง	4.40	0.55	มากที่สุด
3.3 ภาษาที่ใช้มีความกะทัดรัดชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้ใช้คู่มือ	4.60	0.55	มากที่สุด
4. ด้านประโยชน์การนำไปใช้			
4.1 คู่มือการใช้รูปแบบสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 คู่มือการใช้รูปแบบเป็นแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงสู่ความยั่งยืน	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 คู่มือการใช้รูปแบบมีประโยชน์ต่อผู้ใช้คู่มือ	4.80	0.45	มากที่สุด
5. ด้านรูปแบบ			
5.1 รูปแบบมีความกะทัดรัด สะดวกในการนำไปใช้	4.80	0.45	มากที่สุด
5.2 มีองค์ประกอบที่ชัดเจน สมบูรณ์	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3 มีขั้นตอน กระบวนการ รูปภาพที่สวยงามชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
5.4 การใช้อักษรมีความเหมาะสม	4.40	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.70	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = 0.25) สรุปผลการประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง มีความเหมาะสม ด้านบพท ด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านประโยชน์ที่นำไปใช้และรูปแบบ

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ สรุปประเด็นอภิปรายผลการวิจัยเป็น 3 ประการ คือ 1) การศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และ 3) สร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 31ตัวชี้วัด คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารงานบุคคลมี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานวิชาการมี 10 ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

มี 6 ตัวชี้วัดและองค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารทั่วไป มี 10 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับ ภูติศ พัดพิน (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารโดยองค์คณะบุคคลอยู่ในทุกระดับ สำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นองค์คณะ ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงานตามภารกิจ 4 ด้าน โดยบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำเนินการ คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป และสอดคล้องกับ สัณญา จารุจินดา (2551) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอนผลการศึกษา พบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอขุนยวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการน้อมนำสู่การบริหารจัดการการงานทั้ง 4 ด้านคือด้านบริหารงานวิชาการด้านบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ธนธรรม มีทอง (2552) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านร่องแซงผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนบ้านร่องแซงได้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำเนินการโดยมีตัวชี้วัดเป้าหมายดังนี้ 1) ด้านบริหารวิชาการใช้ในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการอนุรักษ์และเห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยโรงเรียนเน้นให้ครูได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถ่ายทอดปลูกฝังความรู้ความเข้าใจตลอดจนค่านิยมพื้นฐานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม 2) ด้านการบริหารงบประมาณมีการวางแผนการใช้งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมาอย่างฉลาดรอบคอบคุ้มค่ามีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ตลอดจนมีการประสานงานกับเครือข่ายหรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อขอรับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคลมีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยให้ความรู้ประชุมอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องคณะครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนชุมชนและสังคมส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง 4) ด้านการบริหารทั่วไปมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยการจัดการเชิงกลยุทธ์แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผลรอบคอบมีการประสานงานกับเครือข่ายหรือองค์กรต่าง ๆ โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เสริมสร้างความสามัคคีของบุคลากรในองค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความตระหนักในการเป็นเจ้าของร่วมกันส่วนปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ ครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่สาระการเรียนรู้ และขาดงบประมาณในการดำเนินการต่อเนื่องข้อเสนอแนะคือให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายนอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) กล่าวไว้ว่า การประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการดำเนินการตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ นโยบาย วิชาการ งบประมาณและการบริหารทั่วไป

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27 ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ องค์ประกอบและตัวชี้วัด การนิเทศติดตามและการประเมินผลโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์กร โดยเฉพาะมีความแตกต่างกันในด้านขนาดของสถานศึกษาซึ่งมีตั้งแต่เล็กสุดจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 100 คน ถึงขนาดใหญ่พิเศษจำนวนนักเรียนมากกว่า 3,500 คน เป็นต้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายจากกระทรวงมายังสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติแต่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ได้รับการประเมินและผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงทุกโรงเรียน ดังนั้นจึงเป็นโอกาสเสริมสร้างความเข้มแข็งโดยผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยผ่านการระดมความคิดเห็น สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบของ Willer (1986), วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547) และอัมพร พงษ์กัสนนันท์ (2550) นำมาสังเคราะห์ เป็นขั้นตอน การพัฒนารูปแบบที่ใช้ ในการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง แก้ไขและการนำเสนอรูปแบบ สอดคล้องการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัด และสอดคล้องกับการสังเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดตาม แนวคิด Brown and Moberg (1980), บุญชม ศรีสะอาด (2533), สมาน อัครภูมิ, (2537), ชนกนารถ ชื่นเชย (2550), อัมพร พงษ์กัสนนันท์ (2550) และกฤษฎณ์ผล จันทร์พรหม (2548) ได้รูปแบบที่มีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ส่วนนำหรือ ความนำประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ บริบท หรือสภาพแวดล้อม ส่วนที่ 2 รูปแบบ ตัวแบบ ระบบ ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จและข้อจำกัด การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด มีความสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) คู่มือประเมิน และเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 14 ดังบ่งชี้ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในการดำเนินงานบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงและสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาลงสู่สถานศึกษาโดยตรงตามภารกิจ ทั้ง 4 ด้าน คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดความเชื่อมโยงด้วยรูปแบบกระบวนการ โดยการบริหารงานบุคคลให้ระบิตจากข้างใน เพื่อนำไปบริหารงานวิชาการ จัดสรรงบประมาณ อย่างคุ้มค่า และเสริมสร้างความก้าวหน้าด้วยการบริหารทั่วไป ที่มีเป้าหมายตัวชี้วัดในการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาพอเพียงเป็นคู่มือที่ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินการตามขั้นตอนสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุติ รุ่งสว่าง (2543) ได้สรุปไว้ว่า คู่มือที่ดีควรมี ลักษณะ ดังนี้ 1) ด้านบทนำ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ มีความชัดเจน 2) ด้านรูปแบบ มีขนาดรูปเล่มเหมาะสม ตัวอักษรอ่านง่าย ชัดเจน มีรูปภาพประกอบเหมาะสมกับเนื้อหาและการนำเสนอ กิจกรรมแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจน 3) ด้านเนื้อหา วัตถุประสงค์ของคู่มือกำหนดไว้ชัดเจน เหมาะสม ระบุขอบข่ายเนื้อหา คู่มือ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ กำหนดนำการศึกษา คู่มือเขียนไว้ชัดเจน เข้าใจง่าย

เนื้อหาความรู้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการและความจำเป็น และ 4) ด้านการนำไปใช้ กำหนดขั้นตอนการศึกษาคู่มือไว้ชัดเจน กำหนดกิจกรรม เนื้อหาแบบฝึกได้สัมพันธ์กัน มีกิจกรรมประเมินผลที่เหมาะสมกับเนื้อหาของคู่มือและประการสำคัญคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงที่พัฒนาขึ้น โดยผ่านกระบวนการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถนำไปเป็นคู่มือประกอบการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. องค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดในการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในครั้งนี้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด โดยทั้งองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัดมีความสำคัญเท่าเทียมกันและเชื่อมโยงสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการนำผลการวิจัยไปใช้ควรนำไปใช้ทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด
2. รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบหลักและตัวชี้วัด ก่อนนำไปใช้ควรศึกษาคู่่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงให้เข้าใจในกระบวนการและรูปแบบให้ชัดเจนและลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นวิถีที่ต่อเนื่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียง
2. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กฤษณผล จันทร์พรหม. (2548). การศึกษารูปแบบมหาวิทยาลัยเสมือนจริงที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา และปิยานุช พิบูลสรารุณ. (2552). ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง...สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2556). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการเพิ่มความสมดุลในการพัฒนา. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.

- ชนกนารถ ชื่นเชย. (2550). *รูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนธรรม มีทอง. (2552). *การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านร่องแซง* [รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นุติ รุ่งสว่าง. (2543). *การพัฒนาคู่มือการสร้างหลักสูตรระดับโรงเรียนสำหรับครูประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2533). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สุริยาสนาสน.
- ภูติศ พัดพิน. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 9(2), 165-176.*
- วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัครภูมิ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา จารุจินดา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน* [รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. (2562). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพมหานคร.*
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. (2562). *ผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- อัมพร พงษ์กังสนันท์. (2550). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต* [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organizational theory and management : A macro approach.* John Wiley & Sons.
- Willer, D. (1986). *Scientific sociology theory and method.* Prentice – Hall.